

Posudek oponenta na bakalářskou práci Lucie Fialové Vývoj plodnosti v USA

Předkládaná bakalářská práce Lucie Fialové popisuje pomocí vybraných demografických ukazatelů vývoj plodnosti ve Spojených státech amerických. Práce se jeví jako přínosná, neboť není zohledněn pouze vývoj celých USA v čase. Vybrané ukazatele jsou zkoumány také z pohledu rozdílů mezi etnickými skupinami a mezi jednotlivými státy.

Práce o celkovém rozsahu 51 stran, z nichž vlastní text tvoří 41 stran, je systematicky členěna do šesti kapitol, obsahuje všechny požadované náležitosti a je odevzdána v pěkné grafické úpravě. V úvodu jsou položeny výzkumné otázky a popsána struktura práce. Následuje kapitola, ve které jsou definovány pojmy týkající se plodnosti a rasy. Dále jsou v této části uvedeny vzorce použité k výpočtům ukazatelů použitých v analytické části a popsány zdroje dat. Z této kapitoly, ani z analytické části, však není zcela zřejmé, zda autorka sama vybrané ukazatele pro celé USA počítala, či zda pracovala s daty publikovanými v Human Fertility Database. Třetí kapitola je teoretická a stručně popisuje teorie první a druhé demografické revoluce a koncept extrémně nízké úrovně plodnosti. V samotné práci pak však postrádám bližší propojení popsaných teorií a zjištěných výsledků. Následující kapitola stručně popisuje populační vývoj USA ve 20. století. Pozornost je věnována vývoji počtu obyvatelstva, věkové struktuře, úmrtnosti. Kapitola se také krátce věnuje etnické struktuře amerického obyvatelstva a migraci. Vzhledem k analytické části práce by tato problematika mohla být rozebrána podrobněji, ale k určité představě o situaci v USA je popis dostačující.

Vlastní analýza plodnosti se nachází v podrobněji členěné páté kapitole. Autorka nejprve popisuje vývoj úhrnné plodnosti. Tento popis je patřičně doprovázen okolnostmi, které vývoj ovlivňovaly. V následující podkapitole je prostor věnován vývoji plodnosti podle věku. Samostatná podkapitola je věnována vývoji průměrného věku matky při narození dítěte (i podle pořadí narozených dětí). V každé ze zmíněných podkapitol je pozornost věnována nejprve Spojeným státům americkým jako celku a následně vybraným etnickým skupinám. Další podkapitola je věnována regionální diferenciaci úhrnné plodnosti a průměrného věku matky při narození dítěte v roce 2012. V této části je uvedeno i rozmístění obyvatelstva podle etnických skupin. V této kapitole se autorka pokouší najít vysvětlení regionálních rozdílů v úrovni plodnosti pomocí srovnání s ekonomickými ukazateli (HDP, průměrný příjem na osobu). Zde bych doporučovala vyvozovat opatrnější závěry, ne všechny závěry jsou dle mého názoru tak evidentní, jak autorka tvrdí (souvislost výše úhrnné plodnosti a HDP).

V závěru se autorka vrací k výzkumným otázkám položeným v úvodu a shrnuje poznatky získané v průběhu práce.

Práce se dle mého názoru zabývá širokým tématem, který se autorka snažila postihnout v celé své šíři. Zřejmě proto působí práce chvílemi roztržitě a necelistvě. V některých částech práce postrádám citace (např. s. 10 dole je napsáno „na základě dostupné literatury“, ale není uvedeno jaké). V případě citací bych také doporučovala uvádět čísla stránek, s odkazy se pak lépe pracuje.

Autorka si každopádně připravila dobré podklady pro své další studie, ve kterých by se mohla podrobněji věnovat na příklad problematice regionální diferenciaci plodnosti a jejímu vysvětlení pomocí etnické struktury jednotlivých států, což je v této práci spíše pouze naznačeno.

Práce „Vývoj plodnosti v USA“ splňuje nároky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 27. 8. 2015

Mgr. et Mgr. Barbora Kuprová